

Dag 1. De thee staat midden op tafel, en ik ga zitten op één van de mij zo vertrouwde keukenstoelen. Ik zeg, “Ik ben toch wel blij dat ik weer thuis ben. Ik heb veel gezien, dat wel.” Mijn moeder pakt er een kopje bij, en schenkt voor mij in. Mijn vader zegt, “Ik ben blij dat de auto heelhuids is teruggekomen.” Ik zeg, “Ja, die heeft de grootste tijd van mijn vakantie veilig bij Stanislav in de loods gestaan. Ja, vader, ik denk dat u wel kunt opschieten met hem. Hij is van uw leeftijd, en werkt ook graag buiten.” Ik neem een slok van mijn thee, en kijk eens rond in de keuken die ik maar al te goed ken. Er is niets veranderd. Ik weet niet of ik veel in Stanislav, s huis zal Veranderen als ik daar kom te wonen. Mijn moeder zegt, “We zullen niet meteen vragen wat je al die dagen gedaan hebt. Want we hebben dan ook bijna elke avond wel van je gehoord.” Ik zeg, “Ik zal de komende dagen zeker wel alles vertellen. En vooral welke mensen ik heb ontmoet.” De thee smaakt lekker. Al bedenk ik dat ik in mijn vakantie meer koffie dan thee heb gedronken. Ik denk niet dat ik veel ben aangekomen. Dat had ik wel in de gaten gehad. Op mijn werk heb ik ook best wel de nodige beweging. Mijn vader vraagt, “Heb je nog een beetje kunnen koken bij je tentje ?” “Ja zeker, en toen het gasflesje op was kwam ik bij een tweedehands spullenloods waar ik voor bijna niets een volle vulling kon kopen. Die man van de loods, Andrej, heeft ook geholpen met de verkoop van de kajak.” Mijn vader zegt, “nu kan ik mooi wat spullen van de grond boven op de zolder liggen. Er ligt daar veel spul op de grond die ik niet weg wil doen. Ik kan nu de twee tractoren naast elkaar kwijt.” Ik zeg, “Ik geloof wel dat u na al die regendagen wel lekker op het land hebt kunnen werken.” Hij zegt, “Ja, toen jij vertrok ging opeens de zon schijnen.” Ik kijk mijn vader aan, en ik zie net nog dat hij mij een knipoog geeft. Mijn moeder zit naar mij te kijken, en volgens mij is ze erg blij dat ik weer thuis ben. Mijn moeder zegt, “Maar vertel eens, ik heb je wel vaak over die Stanislav horen vertellen. Woont hij daar net zoals ons hier ?” Ik zeg, “Hij heeft dan wel geen werkende boerderij maar hij heeft wel rondom zijn hele huis veel tuin. En heel belangrijk, een super barbecue waar we wel een paar avonden fijn hebben gegeten. En in de ochtend gingen we samen op de scooter naar de bakker om verse croissants en broodjes te halen. En hij heeft mij ook nog meegenomen naar zijn oude werkplek. Ik zal het vast al wel verteld hebben, maar hij werkte vroeger in de goudmijnen. En ze hebben daar gewoon al de treintjes en werkspullen onder de grond laten staan.” Mijn vader zegt, “Wat je niet ziet, is er ook niet. Zo zijn veel mijnen achtergelaten. Of zodra de waterpompen werden uitgezet liepen de meeste gangen gewoon vol met water. Met alles wat er nog in stond.” Mijn moeder zegt, “Ik denk niet dat ik vrijwillig zo’n donkere gang in zou gaan.” Mijn vader zegt, “Maar als dat de enige manier is om je geld te verdienen, kan je niet anders.” We zijn nog gezellig in de keuken, en mijn moeder zet nog water op voor een tweede pot thee. Eén van de kippen komt door de deuropening kijken of er nog iets te eten is voor haar. “Als je maar niet poept in de keuken, want dan krijg je met de bezem,” zegt mijn moeder. Ik moet glimlachen om het gesprek dat mijn moeder heeft met één van onze kippen. Ik vraag aan mijn vader, “Weet u eigenlijk hoeveel kippen we hier hebben lopen ?” Hij vraagt, “Hoezo, heb je voor vanavond trek in kip ?” Ik zeg, “Nu u het zo zegt, dat klinkt wel lekker. Maar nee, ik vroeg het mij zo af.” Mijn vader zegt, “Ik denk dat er hier zo’n dertig kippen rondlopen. Ik weet wel dat we achter de hooiberg een kip met acht kuikentjes hebben lopen. Zolang er geen rat er ééntje oppeuzelt, worden dat acht eier liggende kippen. Maar reken maar niet op acht.” Ik heb door de jaren heen wel geleerd dat je op een boerderij

niet te gehecht moet raken aan dieren. Ze zijn handelswaar, en het kan zomaar dat de kip die s, ochtends nog voor je voeten liep, dezelfde avond op je bord ligt. Mijn vader gaat na de thee weer naar buiten. Zolang er daglicht is werkt hij hard door. Mijn moeder vraagt aan mij, “En hoe is het peddelen je bevallen ?” Ik zeg, “Ik heb wel sterkere armen gekregen.” Ik houd mijn armen omhoog, en doe alsof ik een stoere body-builder ben. Ik help mijn moeder in de middag nog met wat klusjes die ik voor mijn vakantie ook deed. Mijn vader komt ook nog even binnen, met de vraag, “Wilde jij nu nog kip eten vanavond ? Dan ga ik even op jacht.” Ik zeg, “Nee, hoor. Dat hoeft niet per se vanavond. En ik denk dat moeder al een idee heeft wat we vanavond eten.” Mijn vader gaat weer naar buiten, en ik vraag aan mijn moeder, “Kunt u zelf ook eigenlijk een kip slachten ?” Ze zegt, “Ik zou het uiteindelijk wel kunnen, maar ik laat het toch liever aan je vader over.” Ik zeg, “Ik denk wel dat als ik nog eens zo op vakantie ga, dat ik dan een jachtgeweer meeneem. Alleen kan ik nog niet schieten, en geen konijn panklaar maken.” Mijn moeder zegt, “O, Nia, hou op, het lieve idee dat ik van je heb als lieve dochter dat over een paar jaar moeder kan zijn, streep je wel weg met je verlangen naar een wapen om mee te doden.” Ik kijk mijn moeder aan, en vraag, “Heeft u liever dat ik vegetariër wordt ?” “Nee, dat zeker niet, ik lust zelf ook graag een stukje vlees, en ik weet inmiddels ook wel dat jij je best redt in de keuken,” zegt mijn moeder. Ik help mijn moeder met het avondeten, maar voordat mijn vader ook binnenkomt vraagt mijn moeder aan mij, “Maar luister eens. Is die Stanislav echt iemand waar je mee zou willen samenwonen ?” Ik zeg, “Ja, ik weet niet of ik er ook een witte jurk, en veel bloemen aan wil verbinden, maar ik voel als ik bij hem ben wel alsof ik ben waar ik wil zijn.” Mijn moeder zegt, “Dan ben ik weer samen met je vader. En je bent natuurlijk niet van de wereld af. Dat moet ik mij ook beseffen.” We eten weer zoals vertrouwd, en mijn vader maakt weer dezelfde grapjes die ik zo van hem gewend ben. Zal ik Stanislav ook als een soort vaderfiguur hebben gezien toen ik hem voor het eerst tegenkwam ?” Ik zeg tegen mijn pa en ma, “Ik ga Stanislav straks nog wel even bellen. Om te vertellen dat jullie mij weer met open armen hebben ontvangen.” De avond verloopt rustig. We kijken tv, en mijn moeder vraagt aan mij, “Drink je nog steeds koffie ?” Ik vraag, “Waarom zou ik geen koffie meer drinken, na vier weken vakantie ?” “Nou, misschien hebben reizigers die je onderweg hebt ontmoet je wel de voors en tegens van koffie duidelijk willen maken,” zegt mijn moeder. Ik zeg, “Ik heb wel eens ergens gelezen dat thee gezonder is dan koffie, maar dan leef ik maar een jaartje korter als ik daardoor wel koffie mag drinken. Als ik mijn hele leven netjes en gezond probeer te eten, kan ik altijd nog van een zebrapad worden gereden.” We kijken nog een speelfilm gezellig met z’n drieën, waarna ik aankondig, “Mensen, ik ga lekker slapen. Ik ben nog niet eens in mijn slaapkamer wezen kijken. Welterusten.” Ik maak mij in de badkamer klaar om in bed te gaan. Ik kruip onder mijn dekbed, en ik bel naar Stanislav. Hij vraagt, “En hoe is het om weer thuis te zijn ?” Ik zeg, “Ik lig nu wel in mijn vertrouwde bed, maar ik had toch liever naast jou in bed gelegen.” Het is even stil aan de andere kant van de lijn, maar dan hoor ik, “Je bent vrij om te komen, maar rust eerst even fijn bij je ouders uit van je maand vakantie. En ik ga ervan uit dat ze op je werk ook weer op je rekenen.” “Ja, je hebt natuurlijk helemaal gelijk. Ik ga niets overhaast doen. Ik weet wat we voor elkaar voelen, en dat is het belangrijkste.” Stanislav zegt, “Ik ben blij je weer even gehoord te hebben. Ga nu maar lekker slapen, en ik spreek je gauw weer.” Ik druk mijn mobieltje op uit, en ik neem nog even de tijd om door mijn

slaapkamerraam naar de sterren te kijken. Hoe langer ik kijk, hoe meer ik er zie. Zal ik over een paar jaar, met ons kind ook sprookjes voorlezen met nog steeds dezelfde sterren op de achtergrond ?” Ik slaap al een half uur als mijn moeder even mijn kamer in kijkt, om daarna samen met mijn vader te gaan slapen.

Dag 2. Mijn moeder en ik eten vanochtend samen. Ze zegt, “Je vader moest vanochtend al vroeg weg, want hij had gehoord dat er wat geschikte koeien te koop kwamen bij de veemarkt.” Ik zeg, “Ik vind het ook heel gezellig als wij meiden onder elkaar ons eitje doppen.” Ik heb gisteravond Stanislav nog even gebeld, en hij herinnerde mij eraan dat ik ook weer naar mijn werk zal moeten. Niet dat ik dat een bezwaar vind, maar het zal wel weer even wennen zijn.” Mijn moeder zegt, “Je collega erin is van de week nog even langs geweest om te vragen hoe het met je ging.” Ik smeer nog een boterham waar ik kaas op doe, en ik zeg tegen mijn moeder, “Ik wil toch al wel komend weekend weer naar Stanislav, om te zorgen dat hij mij maar niet vergeet.” Mijn moeder zegt, “Doe vooral wat je hart je ingeeft. Vroeger toen ik je vader leerde kennen moest ik altijd voor negen uur s, avonds thuis zijn, en er werd vanzelfsprekend vanuit gegaan dat we nog niet met elkaar naar bed gingen. En dan werd er vanuit de kerk elke zondag maar weer verkondigd dat men voor nakomelingen moest zorgen die de bijbel verder zouden vertellen.” Ik zeg, “Ik ben blij dat jullie mij nooit tegen mijn zin naar de kerk deden gaan.” We ontbijten samen verder, en de verdere dag ben ik eerst bij mijn moeder totdat mijn vader mij komt vragen, “Nia, nu je toch al thuis bent, wil jij mij met de tweede tractor helpen om de strobalen van het veld te halen ?” Ik kijk mijn moeder verbaast aan, en vraag, “Maar pik ik nu uw leuke klusje niet af ?” Mijn moeder zegt, “Als jij straks bij Stanislav woont, heb ik nog tijd genoeg om je vader te helpen.” “Ja, dat is eigenlijk wel zo,” zeg ik. Ik loop naar mijn vader en spring hem om zijn nek. De arme man behoudt zijn evenwicht, en dan blijkt dat hij voor zijn leeftijd nog best mee kan draaien. We lopen naar buiten, en ik zoek waar de reserve tractor staat. Ik ga op de stoel zitten, en draai het contact om. Ik hoop niet dat de minister van milieu in de buurt is, want de zwarte rookpluim die de uitlaat laat ontsnappen kan nooit gezond zijn. Maar hij doet het, dat is het belangrijkste. Ik rij naar mijn vader toe, en we koppelen allebei een platte kar achter onze tractoren aan, en zo rijden vader en dochter het grote weiland op. We zijn heerlijk de hele middag in de buitenlucht bezig, en mijn moeder komt tegen vier uur met een thermos met koffie en wat gesmeerde boterhammen naar ons toe. We pauzeren midden op het gemaaid veld, en ik zeg tegen mijn vader, “Ik snap best wel waarom u voor het boerenbestaan heeft gekozen.” Mijn vader zegt, “Het was natuurlijk ook voor een groot deel dat ik het van jouw opa kon overnemen. Na de oorlog kozen ook veel van mijn leeftijdgenoten ervoor om hun geluk te zoeken in Canada waar er ruimte te over was voor nieuwe boerderijen.” Tegen etenstijd zien we mijn moeder weer. Ik zeg, “Zo, de tractoren staan weer in de schuur, en ik heb best wel trek gekregen. Nia weet nog niet dat er iets anders zich aan het ontluiten is diep in haar buik. Igor heeft toch al is het onbedoeld een begin van een nieuw leven bij Nia achtergelaten. Wanneer zal Nia gaan beseffen dat haar fijne nachten met Igor een grotere betekenis zullen gaan hebben ? Na het avondeten ben ik nog maar zestien uur verwijderd van haar komende werkweek. De avond vul ik samen met mijn ouders tv kijkend. Mijn vader

vindt het elke avond zijn plicht om de krant door te lezen, zoekende naar echt nieuws. Om tien uur zeg ik, “Het is weer zover, ik heb mijn broodtrommel weer klaar staan voor op mijn werk, en nu wens ik u beide welterusten.” Ik lig snel in bed, en slaap snel. Ik heb Stanislav even rust gegeven. Ik kan hem nog lang genoeg om zijn nek hangen.

Dag 3. Mijn ouders slapen nog, en als ik aangekleed ben ga ik naar beneden om mijn broodtrommel te pakken, en nog geen tien minuten later zit ik op mijn fiets, om de kleine tien minuten naar mijn werk te fietsen. Het grote reclamebord met daar op ”sovjet denim” prijkt al zestig jaar op het dak van de drie grote hallen waar elke dag wel duizend spijkerbroeken de wereld ingezonden worden. Ik ken mijn vader alleen maar in spijkerbroeken. De enkele keer dat de beste man in een ander soort broek loopt, is het gelijk een pak met stropdas. Ik weet wel dat er in mijn moeders kledingkast hele mooie jurken hangen. Niet dat zij ze vaak draagt, wat eigenlijk wel jammer is. Want waarom schuiven ze niet eens de lage tafel aan de kant, en zetten ze een dansnummer aan op de cd-speler ? Ik groet andere collega’s die ook naar het werk komen. Waaronder ook erin, die mij gelijk aanspreekt met, “Ik was van de week nog bij je moeder om te vragen hoe het met je ging. Maar laten we eerst een kop koffiedrinken. We zijn vroeg, en jij moet rustig aan beginnen, na een maand vakantie.” Erin en ik gaan naar de kantine, en dan valt de werkelijkheid van het geld verdienen om jezelf in leven te houden op me neer. Nu klinkt dat wat dramatisch, en dat beeld zal vanmiddag wel wat bijgedraaid zijn als ik mijn eerste werkdag er weer op heb zitten. De koffie smaakt weer lekker in het bijzijn van mijn (kan ik wel zeggen) werkvriendinnen. Ik heb al jaren mijn eigen plek waar mijn naaimachine staat. Ik kan met mijn ogen dicht een complete spijkerbroek in elkaar naaien. Eigenlijk een schrikbarend gegeven. Had ik al een paar jaar eerder van baan moeten Veranderen, voordat het blinde ritme het van mij had overgenomen ? Maar aan de andere kant, het verdient wel makkelijk. De uitdaging is er al wel jaren vanaf, wat eigenlijk wel jammer is. Ik heb nu alweer zin om Stanislav te gaan bellen vanavond. Het sfeertje waarin ik nu alweer zes jaar de spijkerbroeken in elkaar naai is er weer. Maar als ik bij Stanislav wil gaan wonen zal ik toch hier afscheid moeten gaan nemen. Zal ik tegen mijn chef zeggen dat ik eind volgende week voor het laatst hier ben? Moet ik dat eerst met mijn ouders overleggen? Of kan ik niet beter eerst met Stanislav het er over hebben ? Voor hem zal het net zo’n grote Verandering zijn als voor mijn ouders. Eerst maar Stanislav, dan mijn ouders, en dan mijn chef. Ik werk de verdere dag weer als vanouds. Als om vijf uur de avondzoemer klinkt in het naaiatelier keert de rust weder in het gebouw waar met ongeveer dertig vrouwen druk genaaid wordt. Ik ken ze denk ik wel allemaal bij naam. Al spreek ik hooguit met zes, zeven van hun dagelijks. Erin loopt met mij op naar de fietsenstalling, en ze vraagt, “en, was het weer als vanouds ?” Ik zeg, “Ja, dat wel, maar ik voel aan mezelf dat ik hier mijn langste tijd heb gewerkt. Klinkt dat gek ?” Erin zegt, “De enige reden dat jij hier weg zou gaan is volgens mij als je gaat verhuizen, of als je zwanger bent, en huismoeder zou gaan worden. Is het bij jou één van die twee redenen ?” Ik zeg, “Ik zie wel verhuisplannen aankomen, maar zwanger ben ik ook niet.” (wat kan een mens zichzelf verkeerd inschatten.) Erin zegt, “Zie jij jezelf in de toekomst al met een dikke buik over straat gaan?” Ik zeg, “Het lijkt mij wel super om met zo’n ouderwetse kinderwagen bij de bakker ons brood te gaan kopen. En in het park

gezellig te praten met andere moeders.” We pakken onze fietsen, en we sluiten met de voorspelling, “Tot morgen, en een fijne avond.” Thuis de werft oprijdend zie ik mijn vader al bezig met de zolderruimte die is vrijgekomen door de kajak, op te vullen met allemaal klein spul van de grond. Ik vraag mijn vader, “Vader, zal ik u nog even helpen met aangeven? Dan hoeft u niet steeds op de trap heen en weer?” “Nou, dat is niet eens zo’n slecht idee. Ik geloof dat je moeder al bijna klaar is met eten maken,” zegt mijn vader. Met dat alles hun nieuwe plek heeft gekregen op zolder, gaan mijn vader en ik samen de keuken binnen, en mijn moeder zegt gelijk, “Mooi, handen wassen en aan tafel.” Ik zeg, “Ik wil het al graag met hun samen over mijn plannen hebben. Zal ik snel wennen als ik bij Stanisav ga wonen? Ik wil daar ook een baantje gaan zoeken, zodat ik niet helemaal niets binnen breng. Maar ik moet eerst met Stanislav overleggen of hij wel meende wat hij in de vluggigheid tegen mij heeft gezegd. Ik denk niet dat hij zoiets zal zeggen als hij het niet echt meent. Eigenlijk moet ik hem komend weekend vragen of hij mee wil, zodat ik hem aan mijn ouders kan voorstellen. Maar ik moet (en wil) met hem leven.” Vanavond vraag ik aan Stanislav of hij het oké vindt dat ik hem meeneem naar mijn ouders. En dan blijf ik van vrijdag tot aan zondagmiddag bij hem thuis. Ik denk wel dat hij dat ook fijn zal vinden. Met dat mijn moeder de pannen op tafel zet, zegt ze, “We eten vanavond andijvie met spekjes. De andijvie komt uit onze eigen tuin. Dus er kan ergens nog wel onbedoeld een wurmpje of slakje inzitten.” We kijken allebei mijn moeder aan, en ik zeg, “Ik heb genoeg vlees aan de spekjes die daar zo lekker spetteren in de pan, als u het niet erg vindt?” “Nee hoor, ik heb de andijvie wel drie keer uitgespoeld. De spekjes zijn het enige dierlijke dat jullie vanavond eten,” zegt mijn moeder. Mijn vader sluit aan met te zeggen, “Nia, jij had het gisteren toch over een gebraden kip?” Ik zeg, “Jazeker. Gaat u mij dan gelijk leren hoe ik, inclusief het vangen, een kip zover krijg dat hij hier de braadpan in kan?” “Ik wil jou wel leren hoe een kip te slachten. Dat bedoel je toch?” Mijn moeder kijkt mij aan terwijl zij een paar scheppen andijvie opschept. Ik zeg tegen haar, “Ja, want als ik tijdens mijn volgende vakantie een geweer meeneem, dan moet ik dat toch ook kunnen.” Mijn moeder zegt, “Als jullie beide maar wel een overalls, of oude kleren aandoen. Dan vind ik het best.” Na het eten zegt mijn vader tegen mij, “Als jij nu alvast twee overalls op zoekt in het kleine schuurtje, dat loop ik alvast naar het kippenhok om uit te zoeken welke van de dames morgen in de pan beland.” Ik zeg, “Ik help eerst even gauw moeder met afruimen, en dan kom ik met de overalls naar het kippenhok.” De overalls heb ik gauw gevonden. Mijn vader heeft al een kip te pakken. Hij zegt, “Met een snelle draai om haar nek heeft mevrouw kip amper door dat ze naar de kippenhemel is gegaan.” Ik zeg, “Ik luisterde denk ik net even te goed, want ik hoorde haar nekwervels kraken. Maar ik snap wel hoe het nu moet. Zal ik de volgende doen?” Zeg ik uit de grap, maar voordat ik de zin heb uitgesproken heeft mijn vader al een tweede kip te pakken, en hij zegt, “Je moeder heeft vast ook wel een grote braadpan. Hier, pak haar maar aan. Ik heb je altijd verteld dat de dieren op de boerderij ooit eens een onnatuurlijke dood zullen sterven. En dit is nu zo’n moment. Ik pak de kip aan, en voel de warmte in de kippennek, en ik draai met mijn twee handen de kip naar de kippenhemel. Niet wetende dat op hetzelfde moment ergens in Nia, een wezentje haar of zijn best doet om een geriefelijk plekje in Nia, s baarmoeder te vinden om de komende tijd zich veilig te voelen. Ik heb nu een nog warm dier in mijn handen die twee minuten geleden nog geen idee had dat haar leven voorbij was. Ik geef mijn kip aan mijn vader, en ik volg

hem naar de werkbank. Hij pakt een lege voederzak, en die snijdt hij open en legt hem op de werkbank neer. Hij pakt twee messen, en geeft er één aan mij. Hij zegt, “Omdat we nu toch twee kippen hebben, kan je mooi mij precies nadoen, en dan hebben we straks twee panklare kippen.” Ik vraag, “Het gaat wel bloederig worden, is het niet ?” Mijn vader zegt, “Ik heb hier op deze plek eerder kippen geslacht, en kijk maar naar het witte plafond. Nog helemaal wit.” Ik volg de handelingen van mijn vader, en ik zeg, “Ik vind het toch maar vreemd dat de kip nog zo warm is. En ik heb ook wel gehoord dat een kip zonder kip nog wel kan lopen. Is dat echt waar ?” Mijn vader zegt, “Ik geloof daar niet zo in. En ik ben eigenlijk blij dat ik dat nog nooit heb meegemaakt.” We hebben al snel alleen het vlees van de kip over. Ik zeg, “Laten we nu maar snel al de overblijfselen in een zak doen, anders heb ik morgen geeneens trek ik kip.” We lopen met de twee kippen naar de keuken, en mijn moeder vraagt, “Zo, jullie hadden er zin in. En Nia, is het je nu duidelijk ?” Ik zeg, “Ik snap dat we anders geen kip kunnen eten, maar het is wel een aparte klus, hoor.” Mijn vader zegt, “Des te meer waardeer je de maaltijd morgen.” Ik vraag aan mijn moeder, “gaat er nu één kip in de vriezer, of eten we nu twee dagen kip ?” “Nee, ik maak van de tweede kip kippensoep. Dat is weer eens wat anders,” zegt mijn moeder. Mijn vader gaat achter zijn krant zitten, en daar hebben we het komende uur geen omkijken naar. Ik loop even naar buiten om lekker in alle rust naar Stanislav te kunnen bellen. Ik ga op een hooibaal zitten die prima dienst kan doen als bankje. Stanislav neemt snel op. Hij zegt, “En hoe is het met mijn grote vriendin ?” Ik antwoord, “Fijn dat je mij al zo noemt. En daarom bel ik je ook eigenlijk. Heb je zin om komend weekend mijn ouders te ontmoeten ?” Stanislav zegt, “Dat moet er toch een keer van komen. Maar, ja hoor, dat lijkt mij leuk. Maak je nu maar geen druk over hoe ik bij jullie terecht kan komen. De ferry vaart maar één keer per week, maar als ik zonder auto oversteek heb ik in Magadan nog wel een vriend die mij wil terug overvaren.” Ik zeg, “Weet je dat zeker ?” Ik weet ook wel dat ik met de auto moeilijk een terugvaart kan regelen. Stanislav zegt, “Ik spreek je vast nog wel vaker deze week, maar ik ben vrijdagmiddag rond theetijd bij jullie thuis.” Ik zeg, “Ja, want ik wil het ook met jou over mijn toekomstplannen hebben.” Stanislav zegt, “hoor ik daar dan ook bij ?” Ik zeg, “Ik weet nu dat je mij zit te plagen. Je weet ook al wel dat ik graag bij je zou komen wonen. Ik heb al de gedachte om mijn baan op te zeggen, en bij jou in de buurt werk te gaan zoeken.” Stanislav zegt, “We gaan het daar zeker over hebben dit weekend. Als jullie tenminste een bed voor mij hebben.” Ik zeg, “Wat dacht je van lekker naast mij ?! Ik heb een groot bed, waar je van mijn ouders best wel in mag. En, o, ja, ik heb vanmiddag mijn eerste kip geslacht. Wat vind je daarvan ?” Stanislav zegt, “O, dan kan je mooi mijn vriezers vol houden.” Ik denk bij mezelf, volgens mij kunnen we best terug naar één vriezer. Maar dat moet ik zachtjes onder zijn aandacht brengen. Ik wil niet de indringer zijn die even orde op zaken komt stellen. Die twee extra vriezers zijn mij niet mijn relatie waard. Ik zeg, ik ben blij dat je wilt komen.” Stanislav zegt, “Voor jou altijd. Ik zeg, “Het is nog wel wat vroeg, maar alvast welterusten voor straks.” Ik blijf nog even op de strobaal zitten, en ik laat de omgeving even op mij inwerken. Ik heb hier leren fietsen, en heb er mijn eerste zontje gekregen van mijn buurjongen. Hij is nu alweer jaren getrouwd, en heeft vier kinderen. Ben ik daarom te laat met vergelijk van zijn gezin, of heb ik gewoon mijn leven anders ingericht ? De kans was er natuurlijk dat ik naast de pot zou piesen wat betreft een warme man naast mij in bed. Maar ik heb ook tot nu toe heerlijk de ruimte gehad in mijn

brede bed. Ik ben blij dat Stanislav de moeite wil nemen om dit weekend te komen. Ik hoor de koeien hun geluiden maken in de stal. Ik loop naar de stal, en ik ruik de boerderijlucht die er onherroepelijk aan verbonden is. Hier heb ik leren koeien melken. Die rare roze spenen, en dat die lege emmer die maar niet vol wilde raken. Ik strek mijn hand uit naar een koe die daar alleen maar koe staat te wezen. Nee, dat is niet eerlijk gezegd. Deze koe zorgt ervoor dat de mensen in onze wijde omgeving hun dag kunnen starten met een koud glas melk. Olaf de bierrijder, die nu noodgedwongen thuis zit, heeft waarschijnlijk ook nog wel eens aan mij gedacht. In de stal is het altijd warm. Boven in de stal hadden we altijd een speelhol. De ruimte is er nog steeds maar ik ben er al in geen jaren meer geweest. En ik ga er nu ook niet naar toe. Misschien als later ons kind de leeftijd heeft om in hutten te spelen. Ik knipper even met mijn ogen, en ik ben weer in de werkelijkheid terug. Ook dat voelt goed. Als ik de keuken binnenloop is die opgeruimd, en zonder mensen. Mijn moeder is ook in de woonkamer, en ze zit op haar eigen plekje op de bank. Ik zeg, "Ik heb Stanislav net gesproken, en hij heeft beloofd om hier vrijdagmiddag te zijn." Mijn vader zegt, "Fijn dat we binnen korte tijd jouw lover zullen aanschouwen." Mijn moeder zegt, "Ik ben benieuwd. Maar wat zullen we gaan kijken?" We zoeken samen een film uit, en ook mijn vader voegt zich bij ons. Ik vraag hem, "En heeft u het wereldnieuws weer in u opgenomen?" Hij zegt, "Ik wil wel op de hoogte blijven, maar het is elke dag eigenlijk hetzelfde. Maar morgenavond lees ik toch weer hier mijn krant aan dezelfde tafel." We kijken de film met zijn drieën af, en ik wens mijn ouders welterusten. Mijn moeder zegt, "Droom maar fijn van Stanislav, en tot morgen." Op mijn kamer zet ik nog eventjes mijn tv aan, en ik slaap niet veel later.

Dag 4. De geur van kippensoep komt al door het trapgat naar boven. Ik maak mij klaar en met dat ik naar beneden loop, vraag ik, "Hebben we kippensoep bij het ontbijt?" Mijn vader zegt, "je mag al wel soep van jou zelf geslachte kip." "O, vader, dat is iets te veel informatie zo op de vroege ochtend," zeg ik. Mijn moeder kookt elke ochtend drie eieren, en die gaan altijd wel op. Na het ontbijt ga ik weer op de fiets naar mijn werk. Ik kijk nu toch anders tegen mijn werkplek aan, nu ik weet dat ik er niet meer lang zal werken. Ik weet al wel dat mijn chef mijn werkplek snel weer opgevuld zal hebben. In onze omgeving weet iedereen dat het goed werken is bij "sovjet denim." De dag vliegt voorbij, en voordat ik er erg in heb zit ik alweer aan de keukentafel. We eten vanavond soep met stokbrood. Mijn moeder gaat altijd op de woensdagavond naar haar vriendinnenclubje om koffie te drinken, en om te horen wat er in onze wervelende omgeving voor nieuwtjes zijn gebeurd. En als het dan vrijdag is geworden denk ik met een gevoel van, ja, vanmiddag snel naar huis want dan heb ik groot kans dat Stanislav al aan de keukentafel op mij zit te wachten. Ik fiets die middag snel naar huis, en ik had gelijk. Stanislav zit met mijn moeder aan tafel, en mijn moeder zegt, "Je hebt een heel geschikte meneer uitgenodigd." Ik leg mijn twee armen om Stanislavs schouders, en ik zoen hem zodra hij zijn hoofd naar mij toe draait. Hij zegt, "De rit hiernaartoe verliep vlekkeloos. Ik kon vandaag gewoon met de ferry oversteken, en ik heb mijn vriend Mikal al gesproken over de terugtocht met zijn boot. En hij komt mij ook hier ophalen." Ik zeg, "Mijn vader zal nog wel op het land zijn, maar ik weet zeker dat jullie elkaar mogen." Ik schenk ook voor mezelf een kop thee in, en ik ga naar Stanislav zitten kijken.

Hij vraagt, “Krijg ik straks nog een rondleiding over de boerderij?” Ik zeg, “Maar natuurlijk, kom je wel vaker op een boerderij?” Stanislav zegt, “Eigenlijk niet. Ik ben niet zo naar de burens loperig, en hun gelukkig ook niet.” Mijn moeder zegt op het eind, “De koektrommel gaat dicht. Anders hebben jullie straks geen trek meer.” Ik zeg tegen Stanislav, “Zie je nu hoe streng ze is. En zo doet ze ook tegen mijn vader.” Stanislav kijkt naar mijn moeder, en haar gelaatsuitdrukking laat merken dat het wel mee valt met die uitspraak. Ik zeg, “Kom, we gaan op boerderijtoer. Ik heb geen vlaggetje bij mij die de toeristen maar moeten volgen, maar het scheelt dat deze groep niet zo groot is.” We staan op, en lopen richting de stal. Ik vraag, “Hou je van hamburgers?” Stanislav zegt, “Ik heb denk ik wel zo’n drie kilo hamburgers in mijn vriezers liggen.” “Wij hebben hier drie flinke dames in de schuur lopen die over drie maanden zwaar genoeg zijn om geslacht te worden.” Ik open de deur naar de schuur, en de warmte straalt ons tegemoet. Stanislav kijkt naar de hamburgers op pootjes, en hij vraagt mij, “Hoeveel hamburgers zullen ze hiervan kunnen maken?” Ik zeg, “Ik denk dat je daar net aan in alles jouw vriezers kwijt kunt.” We blijven even staan kijken bij de varkens totdat Stanislav er een wil aaien, ik zeg verschrikt, “Dat zou ik niet doen als ik jou was, jij wil mij toch nog wel met twee handen vast kunnen houden?” Stanislav haalt zijn hand terug, en hij pakt mijn hand, en zegt, “Laten we dan maar verder gaan. Hebben jullie ook aaibare dieren?” Ik zeg, “Dan moeten we naar de koeien. Volg mij maar.” In de koeienstal is Stanislav verbaast over de hoeveelheid koeien. En hij vraagt, “Hebben jullie ook kalfjes hier?” “Nee, die gaan altijd al vroeg weg, voor het dure kalfsvlees,” zeg ik. Stanislav kan het niet laten om te zeggen, “Jij bent wel een harde zakenvrouw. Net als alle bedrijven, draait het hier ook gewoon om het geld.” Ik zeg, “Ja, anders kan ik geen diesel kopen om naar jou te rijden.” Stanislav verbeterd mij door te zeggen, “Jij verdient je geld toch met de spijkerbroeken?” Ik zeg, “Ja, maar omdat ik hier ook wel met de tractor meehelp schuift mijn vader mij ook wel eens wat geld toe. Zonder dat mijn moeder het weet.” Stanislav leeft zich uit door een koe over zijn rug te aaien, en de vierpotige dame reageert door met haar hele lijf te rillen. Stanislav zegt, “Die dame is sneller te plezieren dan jou geloof ik.” Ik kijk hem aan, en vraag hem, “Wil jij het uitvechten in de hooiberg?” Stanislav zegt, “Reageer jij je zo af op je vriendjes?” Ik zeg, “Ja, en daarom heb ik op mijn dertigste nog geen echte vriend. Maar ik heb wel de meeste keren het gevecht gewonnen.” Weer buiten beweeg ik mijn twee armen om mij heen, en zeg, “De kippen lopen hier overal op de boerderij. Volgens mijn vader hebben we hier dertig min twee kippen lopen, want die hebben we gisteren geslacht. En er is nog wat soep van over. Ik heb gisteren mijn eerste kip geslacht.” Maar we hebben nu wel de toeristische toer gehad. Nu wil ik het over het serieuzere werk hebben.” Stanislav kijkt mij aan, en zegt, “Ik ga er even bij zitten als je het goed vindt.” We gaan samen op de strobaal zitten waar ik gisteren in mijn eentje zat. Ik begin te vertellen met, “Ik wil graag met jou verder, wil jij dat ook met mij? Als dat niet zo is, even goede vrienden, maar dan eet je maar lekker in je eentje jouw drie vriezers leeg. Stanislav legt zijn hand op mijn knie, en zegt, “Je weet heel goed dat ik graag met je wil samenzijn. Ik wil graag met jou samenwonen.” Ik zeg, “Oké, dat is dan geregeld, en dan kunnen we het nu aan mijn ouders gaan vertellen. Ik heb jou nooit gehoord over ouders, dus dat is makkelijk. “Mijn ouders

zeggen niet veel meer terug, die hadden nu al over de honderd zijn geweest,” zegt Stanislav. We lopen naar binnen, en ik zorg dat mijn ouders naast elkaar zitten op de bank. En ik zeg, “Pa en ma, het is nu toch eindelijk zover, ik ga het huis uit ! Jullie mogen je nog steeds zorgen maken over mij, maar dat wordt nu met wat afstand ertussen. Mijn vader zegt, “Je moeder en ik, hebben het er natuurlijk al over gehad, en we waren gewoon aan het wachten tot jullie het bekend zouden maken. Wanneer ga je weg ?” Ik zeg, “Ik weet dat ik op mijn werk wel met een week weg mag. Ik heb er altijd goed gewerkt, en mijn chef snapt ook wel dat ik al langer uitkijk naar een fijne relatie.” Mijn moeder staat op, en geeft Stanislav een knuffel, en vergeet ook mij niet. Mijn vader geeft Stanislav een bescheiden hand, maar ik had niets bruisender verwacht. Mijn moeder en ik kunnen mijn vader lezen als een boek. Dan is het weer tijd voor het avondeten. Mijn moeder zegt, “We eten vanavond op verzoek van je vader chili con carne, en voor wie wil, is er nog een kip kippensoep. Jullie zeggen het maar.” Als iedereen lekker zit te eten vraagt mijn vader een mogelijk gevoelige vraag aan Stanislav, en hij vraagt aan Stanislav, “Mag ik vragen wat jouw eerdere vrouw voor een vrouw was ?” Stanislav ligt zijn vork neer, en zegt, “Ik heb een heerlijke vijfendertig heerlijke jaren gehad met mijn Ada. En ik ben nu alweer zo’n acht jaar alleen.” Ik kijk mijn vader een beetje boos aan, en dat ziet hij. Hij zegt, “Nia, je kan mij nu wel boos aankijken, maar ik ben gewoon wat geïnteresseerd in hoe Stanislav zijn eerdere jaren heeft geleefd. En de keukentafel is daarvoor de juiste plek om dat te vragen.” We eten verder door, tot mijn moeder zegt, “Jongens ik heb vanavond club, dus ik wil op tijd daar zijn.” We hebben zo de keuken weer netjes, en als mijn moeder naar de fiets loopt, ga ik met mijn vader en Stanislav naar de woonkamer. Ik ga naast Stanislav zitten op de bank, en zijn arm vasthoudend vraag ik hem, “Welke film is voor jou de beste film ooit gemaakt ?” Daar hoeft hij niet lang over na te denken. “Ook misschien omdat ik al wat ouder ben, vind ik de west-side story een film waar ik altijd voor in stemming ben.” Ik zeg, “Ja, dat is best wel een oude film. En ik heb hem nooit echt helemaal uitgezien.” Stanislav zegt, “En zo zullen er wel meer dingen zijn die we niet van elkaar weten. En denk je dat vader alles van, en over je moeder weet ?” Mijn vader draait zijn stoel naar ons toe, en ik vraag gelijk, “Maar vader, u zit gewoon lekker mee te luisteren!” Hij zegt, “Mag ik, het is ook mijn kamer.” Daar heb ik niets op terug, maar ik wil ook niet gelijk mijn prooi mee naar mijn slaapkamer sleuren. Ik zeg, “U heeft helemaal gelijk. Sorry daarvoor.” We verdiepen ons in de tv-gids en hebben snel wat gevonden. Als mijn moeder tegen elf uur weer binnenkomt, vind ik het mooi tijd om plaats te maken door naar boven te gaan. Ik vraag aan mijn moeder, “Heeft u nog schokkende nieuwtjes meegebracht ? Dan blijven we nog even beneden.” Mijn moeder moet bekennen, Nee, het schokkendste wat ik vandaag gehoord heb gebeurde hier in mijn eigen huis aan de eettafel. En dat heb ik nog niet eens verteld aan de clubdames. Nee, het was gewoon gezellig, zoals altijd.”

“Pa en ma, we gaan slapen, en we hebben het nog niet helemaal besproken, maar ik geloof dat Stanislav morgenmiddag wordt opgehaald door de schipper die hem ook gaat overvaren.” Ik zeg boven tegen Stanislav, “Jij hebt mijn slaapkamer nog niet eens gezien. Treed binnen in mijn meidenkamer. Ik hoop dat je tegen roze kunt, want we hadden daar een hele grote pot van, zoals je ziet.” Stanislav zegt, “Het soort boeken wat je altijd in iemands woning of kamer vindt, zegt altijd heel veel over die persoon. Of het grote ontbreken

van boeken, die mensen heb je ook.” Ik zeg, “Ik heb in mijn kast nog stapels meidenbladen waarvan ik het niet over mijn hart kon verkrijgen om ze weg te doen. Mijn moeder waarschuwde mij ook, als je die wegdoet krijg je er spijt van. Ze zei dan, “Wat moet ik dan mijn kleinkinderen te lezen geven?” Van die lekkere steken onder water. Als je die van mij wel zal horen, dan weet je van wie ik dat heb.” Uit gewoonte doe ik mijn tv nog even aan. Stanislav heeft ook een tv op zijn slaapkamer. En het geluid van de tv kan ook een mogelijke onbedoelde stilte verbreken. Ik zeg tegen Stanislav, “Weet je dat jij de eerste man bent die hier een hele nacht blijft slapen?” Hij zegt, “Komen we dan aan slapen toe?” Ik kijk hem aan, en zeg, “Ik vind je heel erg lief, maar ik kan het mijn ouders niet aandoen, dat ze een paar uur naar een krakend bed moeten luisteren. En zelfs als het bed niet zou kraken. Nee, komend weekend kunnen we het bij jou vieren. Dat ik bij je kom wonen, en dat ik bij mijn werk weg ben.” Maar we kunnen wel heel lief even knuffelen, en je mag overal aankomen. Wat vind je daarvan?” We liggen ondertussen in bed, en Stanislav zegt, “Je hebt hier een mooi groot raam om naar de sterren te kijken.” Ik vraag hem, “Weet jij hoe dat werkt met de sterren, en het steelpannetje?” Stanislav zegt, “Zal ik je dat als oude wijze man eens uitleggen?” Ik antwoord, “Als je tenminste dat gerimpelde vel voor je ogen vandaan kan halen.” Ik voel het helemaal, dit gaat een fijne nacht worden. Als ik mijn ouders ook naar boven hoor komen zeg ik tegen Stanislav, “hoor je wel hoe gehorig dit huis is!” Mijn moeder slaat haar avondlijke klopje op mijn deur achterwegen. Ze wil het jonge stel vast niet storen. Zal ze terugdenken aan de prille dagen toen ze met mijn vader voor het eerst het bed deelde? Ik kan mij er zo niet direct iets bij voorstellen. Ik ben ooit geboren, dus er moet iets gebeurd zijn. Mijn moeder in een babydoll en mijn vader toen ook misschien al in de witte onderbroeken die mijn moeder elke week weer aan de waslijn hangt. Zal ik Stanislav van zijn witte onderbroeken af kunnen krijgen? Ik ga mij eerst inzetten om het aantal vriezers van drie naar één te krijgen. Ik ben eigenlijk wel een doordouwer. Maar dat merkt Stanislav later wel. Ik voel een hand over mijn borst glijden, en ik draai mij naar hem toe, want de tweede is ook bij de prijs inbegrepen. We liggen heerlijk te genieten van elkaar, en de film is al over de helft als we beiden vinden dat we het eerst doel van elk bed gaan aanvragen, we gaan slapen. Stanislav fluistert naar mij, “Mag ik je zeggen dat ik het prima vind klikken met je ouders? Denk jij dat ze een goede opa en oma zullen zijn?” Ik denk bij mezelf, rustig aan, eerst die twee vriezers. Ik zeg tegen hem, “Ik denk het wel. Ik wil ook wel dat we een paar keer in de maand hier op de koffie moeten gaan. Ik wil je alleen nog een vraag stellen voordat we gaan slapen. En die is, “Heb jij ooit wel eens tractor gereden?” Stanislav zegt, “Nee, ik heb een heleboel gedaan in mijn leven, maar tractor rijden zat daar niet bij.” Als ik het morgen aan mijn vader vraag of het mag, zullen we dan morgenochtend na het ontbijt met onze reserve tractor het weiland in gaan?” Stanislav zegt, “We hebben een hoop dingen gedaan vandaag. Maar ik had niet gedacht dat het onderwerp “tractor” daarbij zou zitten. Welterusten mijn vlindertje, tot morgen.” Ik vraag, “Vanwaar vlindertje?” Hij zegt, “Je doet mij daaraan denken, in je bewegingen.” Ik zeg, “Dan houd ik jouw koosnaampje als “Stan,” of heb je er een hekel aan als mensen niet je volle naam uitspreken?” Stanislav zegt, “Je weet toch dat jij wat meer mag dan de andere mensen?!” Stanislav slaapt eerder dan ik. Als ik nu naar de wc zou gaan, zal hij er dan straks nog liggen?” Ik neem de gok, en als ik met een lege blaas terugkom, ligt hij er nog. En het voelt goed als ik tegen zijn warme lichaam aankruip.

Dag 5. We zijn laat wakker. Het ontbijt eten we met mijn moeder samen. Mijn vader kon het niet laten om nog een klein klusje te doen in de schuur. Ik weet dat als die man eenmaal bezig is, laat hem dan maar even gaan. Straks als we naar de tractors lopen zien we hem wel. Mijn moeder vraagt, “En Stanislav, heb je lekker geslapen ? Ik zal niet vragen of jullie het laat hebben gemaakt, maar toen we gingen ontbijten hebben we jullie nog maar even laten liggen. “Ik weet niet of mijn moeder het berekend had, maar ik kan met mijn voet net niet bij haar schenen. Ik besluit er niets over te zeggen, dat maakt de aandacht op het onderwerp alleen maar groter. Dus ik vraag, “Ma, denkt u dat ik straks Stanislav op de reserve tractor mag leren tractor rijden ?” “Ik zie daar geen kwaad in. De belangrijkste tractor is degene waar je vader dagelijks op rijdt. Maar je vader is straks nog wel in de schuur bezig, denk ik. Vraag het hem zelf maar.” We eten ons gebruikelijke ontbijt, en we stoppen alle drie na elk twee kopjes koffie. Mijn moeder zegt, “Gaan jullie alvast maar naar buiten. Ik heb dit zo opgeruimd. De tractor wacht.” Mijn vader is nog in de schuur bezig, en we krijgen de goedkeuring om de tractor te gebruiken. “Als jullie maar wel bij de sloot vandaan blijven. Ik heb geen zin om op zondag mijn andere tractor uit de sloot te moeten trekken.” Ik zeg, “Dat snappen we, en tot straks.” In de andere schuur start ik de tractor, en zeg tegen Stanislav, “Ga lekker op het spatbord zitten. Maar pas op, als je het achterwiel door de blubber rijdt moet je oppassen, en naar mij toe komen schuiven.” “Dan kunnen we straks wel gaan douchen, zegt Stanislav. Ik vraag, “Hoezo, ik word niet vies als ik door de blubber rij.” Ik rijd over de werft en naar het weiland. Ik vraag Stanislav, “heb je al een beetje opgelet hij ik het deed ?” Stanislav zegt, “Ik heb mijn rijbewijs, alleen is het bedienen van dit landbouwwerktuig wat grover, en in de open lucht.” Ik zet de tractor stil midden op het grasveld. Ik zeg, “We staan ver genoeg van de sloot af. Als we nu van plek wisselen wil ik wel eens zien of je de tractor van zijn plaats krijgt.” Stanislav vraagt, “Is het een hij of een zij ?” “Wat je wil. Voor mij zijn grove en lompe dingen mannelijk, en zachte dingen vrouwelijk,” zeg ik. Stanislav start de tractor met zo’n schok, dat ik mij goed moet vasthouden aan de stang die langs het spatbord loopt. Stanislav zegt, “Sorry, maar volgens mij zat hier net een kuil in het gras. Het gaat nu al beter. Wil je dat ik een rondje rijd?” Ik zeg, “Als je maar niet elke kuil gaat opzoeken.” Stanislav rijdt helemaal tot het eind van het weiland. Hij zegt, “Ik rij nu nog even tot het andere eind van het weiland, en dan mag jij hem weer naar de schuur rijden.” Mijn vader komt naar ons toelopen, en vraagt, “Heeft Nia het een beetje goed uitgelegd ? Ze is altijd in haar element als ze mij op drukke dagen kan helpen. Hoe laat word je opgehaald ?” Stanislav zegt, “We hebben om drie uur hier afgesproken.” Mijn vader zegt, “Dan ben ik binnen voor de thee. Op zondag drinken we altijd thee om drie uur. Al jaren.” Ik weet ook niet beter dat we op die dag en tijd nooit koffiedrinken. We lopen de keuken binnen, en mijn moeder zit lekker in de woonkamer wat te lezen. Ze vraagt, “En, hebben jullie een nat pak, en steekt de tractor nog boven water ?” Ik zeg, “Nee, hij staat weer netjes in de schuur.” Ik vraag, “En hebben we nog koekjes voor bij de thee ? We hebben een gast die voor het eerst van onze “zondag thee” traditie gebruik komt maken.” Mijn moeder zegt, “Je weet dat ik elke zondag luxere koekjes heb dan door de weeks. Ga nu maar zitten.” Stanislav zegt, “Ik ben blij dat u voor mij geen extra fratsen heeft uitgehaald.” Mijn vader komt ook binnengelopen, en schuift aan bij ons. Er komt een soort van terreinwagen onze werft oprijden. Stanislav zegt, “Dat

kan haast niemand anders zijn dan Mikal, mijn chauffeur. Mikal heeft ons al zien zitten, en hij klopt aan, en mijn vader roept, “Kom maar verder, het is vast goed volk. Mikal stelt zich voor, en krijgt ook een kop thee. Zal hij liever koffie hadden gehad? Ik zal het nooit te weten komen. En dan is het tijd om afscheid te nemen. Ik zeg, “De theepot is leeg. Een goed moment om tegen jou te zeggen, tot volgende week.” Stanislav vraagt aan Mikal, “Heb je de boot al klaar liggen?” Mikal zegt, “Voordat het vanavond donker is heb ik jou overgevoerd, en ben ik weer thuis.” Ik vraag aan Mikal, “Is het varen uw werk?” “Ja, ik vaar de hele week kleine vrachten goederen van de ene naar de andere haven, maar ik ben wel elke avond weer thuis.” Stanislav zegt tegen Mikal, “Kom, we gaan.” Hij loopt naar mij toe, en ik krijg een fijne zoen waar ik het een paar dagen mee moet. Stanislav zegt, “Vlindertje, ik bel je vanavond om te vertellen hoe ik het vandaag verder heb gehad.” De twee mannen gaan de auto in, en als Mikal de terreinwagen gedraaid heeft, rijden ze zachtjes weg. Ik vraag aan mijn pa en ma, “En, mag ik met deze man trouwen?” Mijn moeder zegt, “Mijn zegen heb je. Ik heb je heel gelukkig gezien, terwijl je rond Stanislav draaide. En vanwaar het “vlindertje”? Ik zeg, “Hij vindt mijn bewegingen net een vlinder gelijk. En dan mag hij mij wel vlindertje noemen. En vader, vind u mij ook een vlindertje?” Mijn vader zegt, “Ik geloof wel dat jullie bij elkaar passen. Er kunnen natuurlijk mensen zijn die over het leeftijdsverschil vallen, maar die hoeven niet met hem te leven. Is het niet?” Ik pak mijn vader met twee armen om zijn hals, en trek hem naar mij toe. Ik geef hem een zoen op zijn ruwe wang, en laat weer los voordat de arme man rugpijn gaat krijgen. Stanislav en Mikal zitten lekker met elkaar te praten, en Mikal vraagt aan Stanislav, “Hoe heb jij Nia opgeduikeld?” Stanislav antwoordt, “Ze kwam met haar auto met daar boven op een kajak, mijn werf oprijden. Het eerste wat ik tegen haar zij, was, dit is privéterrein, mocht je het niet weten.” Mikal zegt, “Zo zie je maar hoe het kan lopen.” Stanislav zegt, “Ja, Nia gaat morgen haar chef vertellen dat ze tot eind van de week nog werkt, en dan komt ze naar mij toe.” Mikal vraagt, “Heeft Nia veel weg van jou Ada, vind je?” Stanislav antwoordt, “Ik geloof wel dat Nia heel goed als een jongere Ada kan doorgaan.” Mikal rijdt lekker door, en als ze bij zijn huis stoppen, zegt hij, “Kijk, daar ligt mijn boot. Ik heb wel geluk dat ik zo dicht aan het water woon. Ik ben in de ochtend zo op mijn werk.” Stanislav zegt, “Maar in de winter ben je vast wel blij dat je in je kajuit kan staan.” Mikal gaat Stanislav voor hem het huis in, en een vrouw aan het aanrecht begroet de twee mannen. Hoi, ik ben Rina, en heeft u mijn man gestrikt voor een boottochtje?” Stanislav zegt, “Ja, de veerboot vaart maar een keer in de week.” Mikal zegt, “We hebben net al thee op. Ik weet niet of jullie nog een kop koffie lusten? Instemmend gaat Rina koffiezetten. Om de tafel zittend wordt afgesproken dat Mikal om ongeveer zeven uur weer terug zal zijn. Mikal zegt, “Het is een half uurtje varen met dit mooie weer. Dus het wordt genieten.” Rina zegt, “Ik ga zomers wel vaker een ritje met Mikal mee. Lekker bruin worden op het dek met een vleugje wind door mijn haren. Ze haalt haar hand door haar haren, en maakt er een vrouwelijke beweging bij. Een kwartiertje later stappen de twee mannen de boot op, en Stanislav vraagt aan Rina, “Waarom vaar je ook niet even mee?” Rina kijkt haar man aan, en ze zegt, “Dan moet ik even de keukendeur op slot doen, en dan kom ik gelijk. Gezellig.” Met een bemanning van drie vaart de boot achteruit het kleine privé-haventje uit, en draait op het bredere water, en ze voelen als Mikal het gas opendraait. Mikal zegt tegen Stanislav, “Deze motor komt uit een kleine vrachtwagen, en dat was alweer dertig jaar

geleden. Dus ik moet op gepaste voet, de motor warm laten worden.” De boot schommelt mooi over het water, en laat de golven onder de boot passeren. Stanislav vraagt, “Varen jullie ook wel eens met een picknickmand met lekkers naar een rustig stuk water, waar jullie dan gaan zwemmen?” Rina zegt, een beetje beschamend, “In de dertig jaar dat we deze boot hebben zal dat maar hooguit zo’n tien keer gebeurd zijn.” Rina draait zich naar Mikal, en vervolgt, “Waarom dat belachelijke aantal van maar tien?” Mikal zegt, “Ik zal beloven dat we komende zaterdag het nummer op elf zullen gaan zetten, maar dan moet je ook wel echt meegaan. Dan zie ik jou ook weer eens in je bikini.” Rina zegt, “Als je een mooi beschut plekje kan vinden, dan laat ik misschien wel mijn hele bikini in mijn tas zitten.” Mikal zegt, “In dat geval Stanislav, ga je ook mee?” Stanislav zegt, kijkende naar Rina, “Hoe zeer het mij ook spijt, ik krijg op die dag een net zo’n mooie dame die bij mij komt wonen.” Mikal zegt, “Dat is ook zo. Ik zal je plannen niet dwarsbomen.” We komen wat andere bootjes tegen. De ene schipper steekt zijn hand wel op, en de stuggere niet. Dat heb je altijd. Stanislav zegt op een gegeven moment, “Daar bij die steiger mogen jullie mij afzetten, mijn auto staat naast die schuur. En dan ben ik met een klein half uurtje weer thuis. Nu nog wel in een leeg huis. Maar daar raakte ik als een aantal jaren aan gewend.” Mikal zegt, “Ik zou mij vreselijk alleen voelen, als ik Rina niet meer bij mij zou hebben.” Rina stapt naar Mikal, en ze zegt, “Ik weet niet hoe het morgen wordt, maar ik ben van plan om nog heel lang bij je te blijven.” Met van achter haar armen om Mikal geslagen staat de stuurman stevig genoeg om de grootste golf op te vangen. Rina loopt naar de touwen waarmee ze straks gaan voorkomen dat er iemand tussen wal en schip gaat vallen. Met de boot stevig vastgebonden draait Mikal de sleutel om, en de motor geeft nog een kleine na-sputter, en is dan stil. Met al de bemanning op de steiger krijgt Stanislav van Rina een zoen, met de bijgesloten boodschap, “Ik weet niet wanneer ik je weer zal zien, maar ik wens je het beste met Nia. Het zal wel even wennen zijn, weer met twee mensen in huis. Je zal de wc-bril wat vaker naar beneden aantreffen, maar dat went.” Stanislav besluit met, “Gaan jullie zaterdag lekker zwemmen. Als ik zaterdag mijn gedachte even van Nia kan halen, zal ik aan jullie denken.” Stanislav blijft nog even op de steiger, tot het echtpaar weer route heeft gekozen naar huis. Met de boot bijna uit zicht loopt Stanislav naar zijn auto. Weer geïnstalleerd achter het stuur van de auto die hij nog samen met Ada heeft gekocht. Ada wilde heel graag een flessengroene met een dak rail. En die kwam er dus ook. De auto kan nog jaren mee. Stanislav rijdt geen vele kilometers meer. Hooguit wat in het dorp, of zo. En dan nog pakt hij liever de scooter. Lekker wendbaar. Een half uur later rijdt hij de hem zo bekende, en zelfgebouwde loods in, waar twee dagen geleden nog de dieselslurper van Nia stond te wachten. Stanislav rijdt altijd zijn auto achteruit de loods in. Dat is omdat negen jaar geleden Ada een klein zes steens muurtje omver had gereden. Stanislav had toen gezegd, “Ik denk dat we beter de auto andersom in de loods kunnen zetten.” En die gewoonte is zo gebleven, daarom heten het ook gewoontes. Stanislav kijkt verder de werft over, om te zien of er nog klusjes zijn die hij gedaan wil hebben voordat Nia zaterdag komt. Het valt mee denkt hij. De keukendeur openend ruikt hij weer de geur die zo sterk met Ada verbonden was, als zij bijvoorbeeld koper aan het poetsen was. Het zijn van die geurtjes die altijd zo gewoon zijn, maar meer betekenis krijgen als ze niet elke week weer vernieuwd worden. Stanislav laat zijn handen glijden over de drie diepvriesdeksels, en hij vraagt zich af, zullen ze alle drie het komende jaar overleven? Zal

Nia ze niet wat veel vinden ?” Bij Nia thuis is Nia even naar haar slaapkamer gelopen om even het gegeven op haar in te laten werken. Het is zover, “dag, huis, dag tuin, dag opbergschuur.” Bij Stanislav krijg ik een voortzetting van mijn tot nu toe dertigjarige leeftijd. Als ik weer beneden ben vraagt mijn moeder, “Nia, ga je zo even mee naar de winkel ? Even naar de supermarkt en de bakker.” Ik zeg, “Gezellig, dan kunnen we het in de auto even over Stanislav hebben.” Mijn vader hoor ik alweer met z’n tractor naar het weiland gaan. Hij heeft straks niet eens door dat we weggeweest zijn. Met dat mijn moeder haar tas van de kast afpakt weet ik dat we gaan. We lopen naar mijn auto toe, en we rijden even later onze werf af. We hebben niet veel winkels in het dorp. Er wonen ook maar iets van tweeduizend mensen. Ik vraag aan mijn moeder, “Stanislav is een gezellige man, he ? Ik kijk er nu al naar uit om vrijdag naar de veerpont naar hem toe te gaan. Ik ga dan ook nog even bij Olaf langs om te kijken of hij al meer weet over zijn herstel. Mijn moeder zegt, “Denk je dat je het leuk gaat vinden in jouw eigen keuken ? En zal er niet verwacht worden dat je Ada moet gaan vervangen in haar doen en laten?” “Nee, daar ken ik Stanislav al wel te goed voor. Hij weet dat ieder mens zijn eigen lontje heeft, en of dat kort of lang is. Maar verder mag hij denk ik niet mopperen. Hij krijgt een jong “vlindertje” zoals hij dat zegt, in huis. En ik denk niet eens dat ik een jongen van mijn leeftijd, of jonger vind passen bij mij. En al zie ik Stanislav een beetje als vaderfiguur, wat er is onze slaapkamer wel of niet gebeurt is toch niemands zaak ?” We komen bij de supermarkt aan, en er rijdt net een auto van een mooi plekje weg. Ik erin. Je kan hier in de winkels nooit echt van een drukte spreken. Heerlijk is dat. Mijn moeder zegt “Ik weet nog goed dat deze winkel gebouwd werd. Er stond eerst een houten gebouwtje dat echt alleen maar de minimale dingen verkocht wat de boerengezinnen nodig hadden, en ze niet zelf produceerden. Melk en eieren kon je er niet kopen. Eieren werden onderling verhandeld. We kochten (ruilde met de burens vier eieren voor een liter melk.) Eigenlijk heerlijk primitief in die dagen. Tegenwoordig is het belangrijker of de auto mooi glimt, dan of je wel genoeg eten in de kast hebt staan. Maar laat ik het gezellig houden. Ik zeg, “Kom, we gaan de winkel in. Pak jij een mandje ? We hebben niet veel nodig.” De vrouw aan de kassa begroet ons, en mijn moeder zegt, “Goeiemiddag Olga, staat de winkel er weer netjes bij ? We zullen hem netjes houden, en ik heb, of eigenlijk, wij hebben een nieuwtje voor je.” Ik kijk mijn moeder aan, en vraag haar, “Wat vind je ervan als we strakjes bij de kassa een briefje ophangen met de mededeling dat ik een vriend heb, en eind van de week bij hem ga wonen ?” Mijn moeder kijkt mij vrolijk aan, en zegt, “Dan hoef ik het van de week niet meer bij het vrouwenclubje te vertellen.” Ik loop verder het winkel pad in, en pak alvast een nieuwe pot jam, want ik weet dat die bijna leeg is. Ik vraag mijn moeder, “Of wilt u eens een andere smaak ?” “Je mag er wel een tweede smaak bij pakken. Maar ik denk dat je vader zelf naar de winkel gaat als hij merkt dat we geen aardbeienjam in huis hebben. En je weet hoe een hekel je vader aan boodschappen doen heeft.” Ik neem er nog een abrikozenjam bij. Om ze zo los te eten vind ik ze niet zo lekker, maar door de jam en suiker vind ik het wel lekker. Na de twee gangpaden, komen we uit bij de kassa. Ik ben benieuwd wat mijn moeder verteld bij Olga. “Olga, Nia heeft nu toch een aardige man ontmoet. En ze gaat het eind van de komende week bij hem wonen.” Olga kijkt mij aan, en ik zeg, “Ja, ik heb hem aan het begin van mijn kajak vakantie ontmoet. Olga zegt, “ik hoop dat jullie samen gelukkig worden. Ze zeggen dat er op elk potje een deksel past, en dat zie je maar weer.” We rekenen onze

boodschappen af. En ik zeg, “Nog even,” tegen Olga, “Mijn werkplek bij de spijkerbroekenfabriek komt vrij. Ik weet niet of je nog van iemand mocht horen dat hij of zij wat zoekt. Alleen denk ik dat het voor een jongen moeilijk aanpassen is tussen enkel maar vrouwen. Of hij vindt het een baan uit duizenden. Olga, we komen van de week vast nog wel een keer langs. Tot dan.” Onderweg terug in de auto, vraagt mijn moeder, “Dan ga je zeker morgen aan je chef vertellen dat je er nog maar een paar dagen zal werken ?” Ik zeg, “Ja, maar dat zal ze vast goed oppakken. Er gaan wel vaker collega’s met een week opzegtermijn naar een andere baan.” Mijn vader is net de tractor in de schuur aan het zetten, als we de werf op komen rijden. Mijn moeder zegt, “Dan begin ik gelijk aan het eten. Dan eten we mooi om zes uur.” We lopen samen de boodschappen naar de keuken, en dan zeg ik tegen mijn moeder, “Ma, ik ga nog even bij pa kijken. Hij heeft vandaag nog geen knuffel van mij gehad, en dat moet hij vast wel missen.” Mijn moeder zegt, “Val je tegenwoordig op oude mannen ?” Ik kijk glimlachend naar mijn moeder, en ik gooi met een boogje de pot aardbeienjam naar mijn moeder. Ze vangt hem gelukkig, en zegt, “Als je dan met jam-potten wil gooien, neem dan de abrikozenjam. Dan is er niet veel verloren, zou je vader zeggen.” Ik loop naar mijn vader, en ik vraag hem, “Wilt u morgenochtend mee naar mijn werk ? Want ik durf niet in mijn eentje te gaan zeggen dat ik mijn ontslag ga nemen.” Mijn vader kijkt mij aan, en vraagt, “Kun je mij met het aantal vingers aangeven hoe oud je nu bent ?” Ik laat hem drie keer al mijn vingers zijn, en ik kijk hem aan met een pruillipje, en hij zegt, “Nee, meisje, dat werkt niet meer op jouw leeftijd. Misschien wel bij andere onderwerpen, maar niet bij zoiets volwassens als je ontslag nemen.” Ik zeg, “Oké, het was te proberen. Maar gaat u mij niet vreselijk missen ?” Mijn vader zegt, “Ik zal mijn werk wat moeten inkrimpen, of er een boerenknecht bij nemen. Of een boerenmeid. Dan kan die op de reserve tractor rijden. “Ik vraag, “In heeft u nog voorkeur voor een goed gevulde, dat het oog ook wat heeft om naar te kijken, of bent u al te oud om daar nog op te letten ?” Mijn vader kijkt naar mij alsof hij denkt, heeft ze al uit vluchtroute in gedachte? En hij zegt, “Stanislav is van mijn leeftijd, en hij heeft ook waarschijnlijk zijn ogen niet in zijn achterzak.” Ik zeg, “Daarmee wilt u eigenlijk zeggen dat Stanislav een lekkere meid heeft uitgekozen.” Hij kijkt mij aan, en zegt, “Jij bent het levende bewijs waarom ik vroeger op je moeder ben “gevallen.” De rimpel komt er nu wat in bij je moeder, maar dertig jaar geleden was ik de jongeman die Kella had weten te veroveren. Op de lagere school hadden we al een oogje op elkaar, en in een klein dorp kom je elkaar vaak tegen. En toen we nog aan ruilhandel deden ging ik altijd met twee flessen melk naar de boerderij van Kella en haar ouders, om eieren te halen. We hebben wat middagen samen aan de waterkant gezeten. En als we dan gingen zwemmen met een groep jongeren, had ik altijd al het gevoel van, “Jongens, Kella is van mij.” En je ziet het. Je moeder ik zijn nu al vijvendertig jaar samen, en ik ben nog net zo blij met haar als al die jaren geleden. Kom, Nia, we gaan naar binnen, kijken of je moeder al wat lekkers klaar heeft gemaakt. Ruik jij al wat?” Mijn vader houdt de deur voor mij open, en als hij in de keuken is tilt hij een deksel van de pan, en zegt, “Ha, lekker gehaktballen. Ik zie er zes. Twee voor elk ?” “Nee,” zegt mijn moeder, “De andere drie zijn voor morgen. Nu we het kostgeld gaan missen van Nia, is er best wel kans dat er dagen komen zonder vlees op je bord.” Ik hoor mij nu eigenlijk schuldig te voelen. Maar wil ik dat wel ? Er zat een dag aan te komen dat ik het ouderlijk nest zou gaan verlaten. Mijn vader zegt, “We kunnen natuurlijk ook gewoon